

Curs 2023-2024	
3a Sessió Grup Treball Envel·liment	Dia: 14 de desembre
	Hora: 10:00 a 12:00
	Ubicació: Fundació Enllaç. C/Rosselló 328

ORDRE DEL DIA

Tema de la sessió: *L'envelliment i les persones del col·lectiu LGTBI*, presentació a càrrec de Josep Ma Mesquida, treballador social i membre de la Fundació Enllaç. Es trasllada la sessió a aquest espai per conèixer el servei.

PERSONES ASSISTENTS

Sergi Arenas Guarch – Universitat a l'Abast. Escola de Postgrau
Josep Ma Mesquida – Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Eva Morera – FEATE i Fundació Roure
Mercè Pérez Salanova – Experta
Carles Pineda – Coordinador projectes àmbit gent gran Fundació Pere Tarrés
Mar Portí – ACRA – Associació Catalana de Recursos Assistencials
Ester Quintana – Departament de Gent Gran
Angel Rodriguez – Consell Assessor de la Gent Gran – CAGG
Elena Fernández – Coordinadora grup de treball
Assumpció Ros – Coordinadora grup de treball
Carme Carrera – Tècnica referent CMBS
Gina Grifoll – Secretaria tècnica CMBS

S'excusa:

Imma Fernández – Càritas Diocesana de Barcelona
Esther Martín Alba – Departament Promoció de la Gent Gran
Carles Pineda – Coordinador projectes àmbit gent gran Fundació Pere Tarrés
Silvia Portillo Montejo – INTRESS
Gina Grifoll – Secretaria tècnica CMBS

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

Continuant amb la diversitat en la gent gran, la sessió d'avui tracta el tema de l'envelliment i el col·lectiu LGTBI, i es trasllada a la Fundació Enllaç, on en Josep Ma Mesquida ens explica la trajectòria i activitats de llur fundació.

Actualment, l'activisme i les associacions s'està convertint en un espai de relació. El circuit que fins ara es feia servir, l'espai físic (saunes, discoteques ...) ja no funciona en gent gran, ja

que les ofertes van orientades a gent jove, i les activitats relacionades amb les trobades, s'ha traslladat a les xarxes, les persones es coneixen mitjançant aplicacions.

La fundació va néixer el 2008 a partir d'un grup de vint-i-tres persones (que van fer una aportació econòmica) activistes que van considerar el seu envelliment com un possible problema, tenint en compte experiències passades que no reconeixien les parelles de fet en qüestions patrimonials, i també amb el tema relacional social. En aquest procés, l'Ignasi Pujades va comprar el local actual que es va convertir en un club social on es porten activitats relacionades amb la cultura, i també s'ofereix l'espai com a refugi climàtic. A banda d'activitats que fan amb altres associacions, fan un ventall d'activitats culturals en el propi centre, on tenen una treballadora social, una animadora, un periodista, personal de neteja, una persona que capta fons, i una altra que porta la comptabilitat.

Des dels inicis compten amb una gran aliança amb l'associació ACATHI, que protegeix i dona suport a la comunitat LGBTIQ migrant i refugiada. Els membres de l'entitat col·laboren com a voluntaris, fan ús de les instal·lacions i participen en jornades

L'activisme LGTBI va començar als anys setanta per aconseguir un reconeixement i uns drets. Amb el temps ha anat adquirint noves preocupacions, cal remarcar el que va suposar la SIDA quant a discriminació i exclusió social. Actualment, s'està treballant sobre el tema de les famílies des del punt de vista intergeneracional i amb diferents mirades.

Hi ha moltes persones col·laboradores voluntàries al voltant de l'entitat. Aquest any, el grup de persones que treballa el tema de la gent gran des de tot el conjunt que representa les entitats LGTBI, han començat a treballar la perspectiva del col·lectiu en les residències, i el resultat s'ha publicat la "Guia pràctica per incorporar perspectiva LGTBI a les residències i altres centres i recursos per les persones grans" on ha participat la Paulina Blanco, una de les principals activistes del col·lectiu. La guia estableix una sèrie d'indicadors, llur objectiu és veure el grau d'implementació de les mesures. El problema més important del col·lectiu és la soledat, per això també poden venir a la fundació els caps de setmana. Tanmateix, en el cas de les dones, hi ha la sensació que creen més vincles o suport social entre elles. També es destaca que cada cop hi ha més presència de dones trans.

Destaca la participació en la celebració del Pride, que és el carnaval que es fa el mes de juny, que cada any tracta un tema concret, i enguany va tractar l'envelliment. Això va donar molta visibilitat a la causa, i l'oportunitat de construir el discurs que hi havia al voltant de les persones grans.

Els inicis de la fundació va sorgir fa uns quinze anys, quan es va organitzar una trobada a la seu d'Alzheimer Catalunya, on van participar un grup de persones LGTBI, per veure de quina manera es pot començar a treballar amb el col·lectiu. A partir d'aquí es va elaborar el primer material per detectar les inquietuds del col·lectiu, fent una recerca el 2015 a Barcelona ciutat, i una segona el 2019 a la província de Barcelona. Un cop analitzades les situacions que

resulten problemàtiques, es van agrupar en tres àmbits: la violència, el benestar i la invisibilitat. A partir d'aquí s'estructuren les accions.

Les generacions transiten, actualment es pot plantejar que hi hagi residències per gent gran del col·lectiu, però potser en un temps, amb el canvi de la societat, els joves actuals no caldrà que hi vagin a residències destinades a persones LGTBI. Car, però hi ha estudis que demostren que hi ha més situacions de maltractament en aquests entorns cap a les persones LGTBI, i això provoca desconfiança per part del col·lectiu, i també que no sent que pugui viure la seva sexualitat lliurement en aquests espais.

Han presentat dos còmics: "Que el fin del mundo nos encuentre bailando" que parla de les experiències vitals dels gais grans, i "Que no se olviden" que rescata la memòria del col·lectiu. Hi ha un discurs molt potent al voltant de la necessitat de generar espais assistencials alternatius. En aquest sentit, l'experiència de la Fundación 26 de diciembre, de Madrid, té una residència per setanta persones, amb la utilització de les noves tecnologies com a aliades en un espai inclusiu. La possibilitat de destinar aquesta residència a les persones LGTBI, neix de la intenció de reparar el greuge històric vers el col·lectiu, però ara no queda clar de quina manera continuarà el flux d'entrada.

Des de la xarxa de Serveis Socials, hauria d'haver-hi una coordinació amb la xarxa d'oficines del Servei d'Atenció Integral, on treballen els temes relacionats amb la diversitat sexual i de gènere, i tots els temes relacionats amb la igualtat.

Debat

- Edatisme, cada cop hi ha major respecte, i és un aspecte positiu.
- Al barri de Gràcia hi ha un grup de dones "la nostra illa" que no és específic de gent gran, però s'han fet grans. Quan des de la fundació s'han tractat temes amb elles, però la relació és una mica tibant, per la tensió històrica entre gais i lesbianes, que s'hauria de superar. S'ha d'admetre que la identitat gai s'ha construït des de certa misogínia, això cal revisar-ho.
- Incorporar la perspectiva mantenint la diferència.
- A banda de la necessitat de visibilitzar les diferents sensibilitats, paral·lelament cal treballar per una societat més inclusiva.
- Les persones LGTBI quan arriben a l'envelliment, si no tenen parella, ni fills, ni xarxa social, viuen sols, els hi suposa un factor de risc, però no és exclusiu del col·lectiu, malgrat l'exposició a situacions de violència és més alt. Des de la fundació detecten que aquestes circumstàncies es presenten en major freqüència.
- Orientar programes, serveis, recerques cap al reconeixement de la diversitat des dels estudis, fins a les pràctiques.
- En relació amb les residències per persones grans, caldria saber si el problema és de la residència perquè no ha fet prou per conèixer l'entorn i la persona, o si és la persona que no se sent amb capacitat o força per poder explicar la seva realitat. Aquest fet s'hauria de poder explicitar quan entres en una residència, els professionals han d'incorporar-ho

en el seu ideari. L'acollida ha de ser des del punt de vista dels contactes, donar atenció a totes les voluntats de la persona, de com vol ser atesa, com i amb qui vol compartir l'envelliment, el seu entorn, el testament vital... tenir una visió ampla. Aquestes situacions es poden traslladar als hospitals.

- Tanmateix, cal conèixer i respectar com vol viure cada persona la seva relació, si no ho vol exterioritzar, s'ha de respectar. En aquest sentit, es considera que cal propiciar prou confiança de manera que la persona pugui transmetre els seus sentiments. Es pot preguntar per la persona de confiança, o amb qui contactar sense dirigir les preguntes vers als fills o familiars que pugui tenir, fer preguntes obertes.
- El pensament des de la inclusivitat a la diversitat d'orientacions sexuals hauria d'estar incorporat explícitament. Cal buscar estratègies que permetin que tot estigui més incorporat a la quotidianitat.
- Es planteja el tema de la prioritització en cas de parelles, quan una de les parelles ingressa, si l'altre, amb el temps, ha d'ingressar, no està contemplada la prioritització, s'hauria de tenir en compte i regular-ho.